https://wordlyknowledge.uz/index.php/gpble
Qabul qilingan sana: 07.12.2025
Nashr etilgan sana: 30.01.2026

Farg'ona shahar 44 - sonli umumta'lim maktabi
boshlang'ich sinf o'qituvchisi **IrodaXalimjonova**

BOSHLANG'ICH SINFLARDA MULTIMEDIA TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISHNING SAMARASI

Annotation: today, the main factor in improving the quality and effectiveness of primary education is the effective use of modern technologies of computer and information technologies.

Keywords: Multimedia, schools, Information speed, aspiring, efficiency, educational material, modern pedagogical.

Annotatsiya: Bugungi kunda boshlang□ch ta□m sifati va samaradorligini oshirishda kompyuter va axborot texnologiyalarining zamonoviy texnologiyalaridan samarali foydalanish asosiy omil hisoblanmoqda.

Kalit so'zlar: Multimedia, maktablar, axborotlar tezligi, intiluvchan, samaradorlik, o'quv materiali, zamonaviy pedagog.

Ilm-fan, texnika va ishlab chiqarish sohalarining tez sur'atda jadallik bilan rivojlanishi barcha ta'lim muassasalarida ta'lim-tarbiya sifatini mazmun jihatidan yangi bosqichga ko'tarish, ayniqsa, "…boshlang'ich ta'limning sifatini oshirish, ta'lim standartlari, o'quv dasturlari, darslik va qo'llanmalarni takomillashtirish, ilg'or pedagogik va axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini keng joriy etish masalalari" bugungi kunda boshlang'ich ta'lim tizimida dolzarblik kasb etmoqda. Boshlang'ich ta'limni audio, video va multimediali vositalar yordamida amalga oshirish, o'quvchilarning bilim, ko'nikma va malakalarini rivojlantirishda innovatsion faoliyatlardan biri sanaladi.

Multimedia texnologiyasi — informatikaning dasturiy va texnik vositalari asosida audio, video, matn, grafika va animatsiya (obyektlarning fazodagi harakati) samaralari orqali o'quv materiallarini tarbiyalanuvchilarga yetkazib berishga

https://wordlyknowledge.uz/index.php/gpble
Qabul qilingan sana: 07.12.2025
Nashr etilgan sana: 30.01.2026

mo‘ljallangan texnologiyadir. Multimedia — bu maxsus texnologiya bo‘lib, dasturiy va texnik ta’minot asosida kompyuterda bir vaqtning o‘zida matnli, tasviriy axborotni tovushli va harakatli holda ifodalash imkoniyatidir.

Multimedia — kompyuter tizimida matn, tovush, videotasvir va turli animatsiyalarni mujassamlashtirish imkonini beruvchi zamonaviy axborot texnologiyasidir.

Multimedia vositalari pedagogik nuqtai nazardan boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining ta’lim-tarbiyasi jarayoniga tatbiq etilishida kompyuter asosida yangicha yondashuv hisoblanadi. Kompyuterli texnologiyalar o‘quvchilarning faolligini oshirishda, o‘rganiladigan o‘quv materiallarining hajmini ko‘paytirishda va ta’lim jarayonining samaradorlik darajasini oshirishda muhim vosita sifatida namoyon bo‘lmoqda.

Multimedia vositalari — bu apparat va dasturlar to‘plami bo‘lib, u insonga o‘zi uchun tabiiy bo‘lgan turli muhitlar: tovush, video, grafika, matnlar, animatsiya va shu kabilardan foydalanib kompyuter bilan muloqot qilish imkonini beradi. Multimedia foydalanuvchiga virtual muhit yaratishda keng imkoniyatlar taqdim etadi, bunda foydalanuvchi faqat kuzatuvchi emas, balki jarayon ishtirokchisiga aylanadi.

Multimedia vositalariga quyidagilar kiradi: audio va video kiritish-chiqarish qurilmalari; yuqori sifatli tovush va video platalar; videoqamrash platalari; kuchaytirgichlar, tovush kolonkalari, katta ekranli video tizimlar hamda skanerlar.

Boshlang‘ich ta’lim sifati va samaradorligini oshirishda axborot texnologiyalaridan foydalanish katta ahamiyatga ega. Shu sababli boshlang‘ich sinf darslarida rivojlantiruvchi, muammoli va pedagogik texnologiyalarni o‘zida mujassam etgan “Multimedia dars”, “Slaydli dars”, “Seminar dars” kabi mashg‘ulotlarni qo‘llash tavsiya etiladi.

https://wordlyknowledge.uz/index.php/gpble
Qabul qilingan sana: 07.12.2025
Nashr etilgan sana: 30.01.2026

“Multimediali darslar”dan foydalanish boshlang‘ich ta’lim jarayonida sifat va samaradorlikni oshirish imkonini beradi. Bu jarayonda o‘qituvchi o‘quv materialini ko‘rgazmali tarzda taqdim etadi, yangi materialni tez va samarali yetkazadi, axborotlar tezligi va hajmini animatsiyalar yordamida boshqaradi.

Ta’lim sohasidagi barcha islohotlarning asosiy maqsadi — ma’naviy jihatdan barkamol insonni tarbiyalash, ta’lim tizimini takomillashtirish va dars jarayonlarini zamonaviy pedagogik hamda axborot texnologiyalari asosida tashkil etishdan iboratdir.

Multimedia texnologiyalari axborotlarni tasvir, tovush va harakatlar orqali ifodalash imkonini yaratib, o‘quvchilarning diqqatini, faolligini va qiziqishini oshiradi. Multimediali darslar o‘quvchilarda fanlarga bo‘lgan qiziqishni kuchaytiradi, bilimlarni mustahkamlash va nazorat qilish imkonini beradi.

Interaktiv doska ta’lim jarayonida muhim o‘rin tutib, o‘qituvchi va o‘quvchi o‘rtasidagi interfaol aloqani mustahkamlaydi hamda bilim berish samaradorligini oshiradi.

Boshlang‘ich sinf o‘quvchilarida kompyuter o‘yinlarini oddiy shakllardan boshlash, keyinchalik murakkablashtirib borish tavsiya etiladi. Kompyuter o‘yinlari o‘quvchilarning diqqatini, idrokini, kuzatuvchanligini va tafakkurini rivojlantiradi.

Multimediali kompyuter o‘yinlarining qiziqarli bo‘lishi quyidagilar bilan belgilanadi:

— animatsiya;
— tovush;
— musiqa;
— harakat;
— multiplikatsiya va boshqalar.

https://wordlyknowledge.uz/index.php/gpble
Qabul qilingan sana: 07.12.2025
Nashr etilgan sana: 30.01.2026

Adabiyotlar:

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 29-apreldagi “O‘zbekiston Respublikasi Xalq ta’limi tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to‘g‘risida”gi PF–5712-sonli Farmoni.
2. Hasanboyev J., To‘raqulov X., Haydarov M., Hasanboyeva O., Usmanov N. *Pedagogika fanidan izohli lug‘at.* — Toshkent: Fan va texnologiya, 2009. 348 b.
3. Azizxodjaeva N.N. *Pedagogik texnologiya va pedagogik mahorat.* — Toshkent: Fan, 2006.